

ΑΡΧΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ
ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ

Αθήνα, 13-05-2015

Αριθ. Πρωτ.: Γ/ΕΞ/2760/13-05-2015

Α Π Ο Φ Α Σ Η 51/2015

Η Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα συνήλθε, μετά από πρόσκληση του Προέδρου της σε τακτική συνεδρίαση την 28.04.2015 στην έδρα της, σε συνέχεια των από 26.03.2014, 10.02.2015, 24.03.2015 και 31.03.2015 συνεδριάσεων και εξ αναβολής της από 27.01.2015 συνεδριάσής της, προκειμένου να εξετάσει την υπόθεση που αναφέρεται στο ιστορικό της παρούσας. Παρέστησαν ο Πρόεδρος, Π. Χριστόφορος, και τα τακτικά μέλη της Αρχής Λ. Κοτσαλής, Α. – Ι. Μεταξάς, Δ. Μπριόλας, Α. Συμβώνης, ως εισηγητής, Κ. Χριστοδούλου, ως εισηγητής. Στη συνεδρίαση, χωρίς δικαίωμα ψήφου, παρέστησαν επίσης, με εντολή του Προέδρου, οι Φ. Καρβέλα, Ι. Λυκοτραφίτης και Γ. Παναγοπούλου, ειδικοί επιστήμονες – ελεγκτές, ως βοηθοί εισηγητή, και η Ε. Παπαγεωργοπούλου, υπάλληλος του τμήματος διοικητικών και οικονομικών υποθέσεων, ως γραμματέας.

Η Αρχή έλαβε υπόψη της τα παρακάτω:

Η Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα (εφεξής «Αρχή») πραγματοποίησε στις 12-03-2013 επιτόπιο έλεγχο στην εταιρεία με την επωνυμία Ελληνική Εταιρεία Στατιστικών και Οικονομικών Πληροφοριών Α.Ε (Hellastat) (εφεξής «υπεύθυνος επεξεργασίας») αναφορικά με τη νομιμότητα της επεξεργασίας που διεξάγει για το σκοπό του ελέγχου της πιστοληπτικής ικανότητας φυσικών και νομικών προσώπων. Ο έλεγχος πραγματοποιήθηκε στις εγκαταστάσεις της υπεύθυνης επεξεργασίας, Λ.Βουλιαγμένης 18, 166 75 Γλυφάδα, από τους υπαλλήλους του Τμήματος Ελεγκτών της Γραμματείας της Αρχής Φωτεινή Καρβέλα, Ιωάννη Λυκοτραφίτη, Κυριακή Λωσταράκου και Γεωργία Παναγοπούλου (εφεξής «ομάδα ελέγχου»), μετά

από την με αρ. πρωτ. Γ/ΕΞ/1795/11-03-2013 εντολή του Προέδρου της Αρχής.

Κατά τον έλεγχο, ακολουθώντας τη μεθοδολογία ελέγχων της Αρχής, η ομάδα ελέγχου πραγματοποίησε πρώτα συνέντευξη με τους αρμόδιους υπαλλήλους της υπεύθυνης επεξεργασίας βάσει συγκεκριμένου ερωτηματολογίου και εν συνεχεία διενήργησε επιτόπιο έλεγχο, τόσο σε τεχνικό επίπεδο, όσο και σε επίπεδο διαδικασιών. Στο πλαίσιο αυτό ζητήθηκε από τον υπεύθυνο επεξεργασίας να παραδώσει μια σειρά πειστηρίων (εγγράφων και ηλεκτρονικών – εφεξής «Πειστήρια»).

Σε συνέχεια του ελέγχου, η ομάδα ελέγχου συνέταξε τα Πρακτικά του ελέγχου (εφεξής «Πρακτικά»), στα οποία καταγράφονται οι απαντήσεις/διευκρινίσεις της υπεύθυνης επεξεργασίας, καθώς και οι επιτόπιες παρατηρήσεις της ομάδας ελέγχου. Τα Πρακτικά απεστάλησαν στις 8/4/2013 με μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου στην υπεύθυνη επεξεργασίας για υποβολή σχολίων ή/και παρατηρήσεων. Η υπεύθυνη επεξεργασίας απάντησε με το με αρ. πρωτ. Γ/ΕΙΣ/2578/11-04-2013 υπόμνημα.

Τα Πρακτικά οριστικοποιήθηκαν με το με αρ. πρωτ. Γ/ΕΞ/2899/23-04-2013 έγγραφο της Αρχής (βλ. Παράρτημα – στοιχείο 2). Η ομάδα ελέγχου μελέτησε τις απόψεις της εταιρείας και συνέταξε το τελικό Πόρισμα Ελέγχου, το οποίο υπέβαλε στην Αρχή με το υπ. αρ. πρωτ. Γ/ΕΙΣ/7855/09.12.2013 έγγραφο (εφεξής «Πόρισμα της ομάδας ελέγχου»). Το Πόρισμα συνοδεύεται από τρία παραρτήματα: α) το Παράρτημα Α, το οποίο περιλαμβάνει τα Πρακτικά και τα Πειστήρια του ελέγχου, β) το Παράρτημα Β, με τα αποτελέσματα της ανάλυσης των πειστηρίων, και γ) το Παράρτημα Γ, όπου περιγράφεται η μεθοδολογία συλλογής και ανάλυσης των ψηφιακών πειστηρίων. Τα Παραρτήματα αποτελούν αναπόσπαστο μέρος του Πορίσματος.

Στο Πόρισμα της ομάδας ελέγχου καταγράφονται μεταξύ άλλων τα εξής ευρήματα:

1. *Επεξεργασία δεδομένων τα οποία δεν ανήκουν στην κατηγορία δεδομένων της απόφασης 26/2004 και δεν μπορούν να προέλθουν από δημόσια προσβάσιμες πηγές, χωρίς τη συγκατάθεση των υποκειμένων.* Στο αντίγραφο της βάσης δεδομένων της εταιρείας διαπιστώθηκε ότι τηρούνται οικονομικά στοιχεία για συγκεκριμένα ΑΦΜ, στο σύνολο 71. Ειδικότερα, αναφέρονται στοιχεία που αφορούν, εκτός της στέρησης καρνέ επιταγών, σε οικονομική συμπεριφορά που σχετίζεται με καταναλωτικά και στεγαστικά δάνεια, ενήμερα και σε καθυστέρηση, καθώς και σημειώσεις σχετικά με τη μετάδοση δεδομένων από αρχεία της ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ ΑΕ. Σχετικά με τον ισχυρισμό της υπεύθυνης επεξεργασίας ότι τα δεδομένα σχετικά με «στέρηση καρνέ επιταγών» διαβιβάστηκαν στην εταιρεία μέσω τηλεφωνικής

επικοινωνίας από τις τράπεζες Alpha Bank, ΕΤΕ και Πανελλήνια Τράπεζα στο πλαίσιο καλής συνεργασίας, η Αρχή ζήτησε διευκρινίσεις από τις εν λόγω τράπεζες. Οι Alpha Bank και ΕΤΕ αρνήθηκαν ότι παρείχαν ποτέ τέτοιου είδους στοιχεία, ενώ η Πανελλήνια Τράπεζα ανέφερε ότι χορήγησε στην εταιρεία δεδομένα αθέτησης υποχρεώσεων, μεταξύ των οποίων και αυτά που αφορούσαν σε στέρηση καρτέ επιταγών, για τους σκοπούς αξιολόγησης της φερεγγυότητας και της πιστοληπτικής ικανότητας υφισταμένων και μελλοντικών πελατών της τράπεζας, με την υποχρέωση να μην τα χρησιμοποιεί η εταιρεία για άλλο λόγο, παρά μόνο ως στατιστικά στοιχεία.

2. Στη βάση δεδομένων δεν καταγράφεται η πηγή των δεδομένων που τηρούνται για εταιρείες ή φυσικά πρόσωπα. Δεν υπάρχει κάποιο πεδίο στους πίνακες της βάσης δεδομένων της υπεύθυνης επεξεργασίας το οποίο να περιέχει περιγραφή της πηγής των τηρουμένων δεδομένων. Αυτό επιβεβαιώθηκε και από τους εκπροσώπους της υπεύθυνης επεξεργασίας κατά τον έλεγχο.
3. Μη ικανοποιητική διαδικασία άσκησης δικαιώματος ενημέρωσης και πρόσβασης των υποκειμένων. Παρόλο που στον εσωτερικό κανονισμό επεξεργασίας προσωπικών δεδομένων της εταιρείας, ο οποίος είναι σε ισχύ, αναφέρεται η υποχρέωση ενημέρωσης του υποκειμένου των δεδομένων μετά τη συλλογή και πριν από κάθε διαβίβαση, όπως προβλέπεται και στις αποφάσεις 26/2004 και 193/2012 της Αρχής, στην πράξη η εταιρεία δεν ενημερώνει προσηκόντως τα υποκείμενα, τα οποία, ως εκ τούτου, δεν είναι σε θέση να ασκήσουν αποτελεσματικά το δικαίωμα πρόσβασης.
4. Λειτουργία συστήματος βιντεοεπιτήρησης σε χώρο εργασίας. Λειτουργούν δύο κάμερες, οι οποίες λαμβάνουν εικόνα από χώρους γραφείων. Επιπλέον, υπάρχει κάμερα η οποία λαμβάνει εικόνα από την είσοδο του κτηρίου στο οποίο είναι εγκατεστημένος ο υπεύθυνος επεξεργασίας.
5. Αποστολή διαφημιστικού μηνύματος ηλεκτρονικού ταχυδρομείου χωρίς τη συγκατάθεση του παραλήπτη. Η υπεύθυνη επεξεργασίας απέστειλε διαφημιστικό μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου σε παραλήπτη χωρίς να έχει ληφθεί η προηγούμενη συγκατάθεσή του και ο οποίος δεν είχε προηγούμενη συναλλακτική επαφή ή άλλη επαφή επαγγελματικού χαρακτήρα με την υπεύθυνη επεξεργασίας, όπως καταγγέλθηκε στην Αρχή με το με αρ. πρωτ. Γ/ΕΙΣ/2467/3-4-2012 έγγραφο. Από την ανάλυση της επικεφαλίδας του διαφημιστικού ηλεκτρονικού μηνύματος (email header) της καταγγελίας, προκύπτει ότι η αποστολή του εν λόγω μηνύματος πραγματοποιήθηκε από την ιστοσελίδα, μέσω της οποίας παρέχεται

υπηρεσία μαζικής αποστολής ηλεκτρονικών μηνυμάτων. Όπως φαίνεται από την ίδια την ιστοσελίδα, κάτοχος αυτής είναι η εταιρεία «...».

Στη συνεδρίαση της 26.03.2014 κλήθηκαν (βλ. την υπ' αριθμ. πρωτ. Γ/ΕΞ/1754/17-03-2014 κλήση) και παρέστησαν οι Π. Μιχαλόπουλος, πρόεδρος και διευθύνων σύμβουλος της Hellastat και Ι. Τασινόπουλος, πληρεξούσιος δικηγόρος της Hellastat, οι οποίοι εξέθεσαν προφορικά τις απόψεις της εταιρείας και ζήτησαν και έλαβαν προθεσμία υποβολής υπομνήματος, το οποίο κατέθεσαν εμπρόθεσμα με αριθμ. πρωτ. Γ/ΕΙΣ/2128/02.04.2014.

Σύμφωνα με τους ισχυρισμούς της εταιρείας, μόνο 47 εγγραφές από τις 71 που ευρέθησαν κατά τον έλεγχο (ποσοστό 0,00067% της βάσης δεδομένων της) αφορούσαν φυσικά πρόσωπα, οδηγώντας στο συμπέρασμα ότι δεν αποτελούν ένδειξη συστηματικής επεξεργασίας. Πιθανολογεί, ως εκ τούτου, ότι αυτές εισήχθησαν στη βάση άπαξ και λαμβάνονταν από τραπεζικό ίδρυμα στο πλαίσιο ανάθεσης έργου με αντικείμενο την ανάπτυξη αλγοριθμικών μοντέλων στατιστικών αναλύσεων για την αξιολόγηση του πιστωτικού τους κινδύνου, με τη λήξη των οποίων από αμέλεια δεν διεγράφησαν, όπως έπρεπε, από τα αρχεία της εταιρείας. Δεδομένου δε ότι η εταιρεία είχε απορροφήσει το 2011 την εταιρεία με την επωνυμία «CREDITINFO HELLAS ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ» δεν μπορεί να αποκλεισθεί, κατά την εταιρεία, η πιθανότητα τα στοιχεία αυτά να προήλθαν από τη συγχώνευση των δύο βάσεων δεδομένων, αν και η βάση δεδομένων της απορροφηθείσας εταιρείας έχει από καιρό καταστραφεί. Παρέχει δε τη διαβεβαίωση ότι τα στοιχεία αυτά που έχουν εισαχθεί σε αρχείο «εσωτερικής χρήσης», δεν έτυχαν άλλης επεξεργασίας από την εταιρεία ή διαβίβασης σε τρίτους.

Ως προς την υποχρέωση ενημέρωσης, ο εκπρόσωπος της εταιρείας ανέφερε ότι η Αρχή απέρριψε με την 193/2012 απόφασή της το αίτημα της εταιρείας, που είχε υποβάλει από κοινού με δύο άλλες ομοειδείς εταιρείες, για να επιτραπεί η δια του τύπου ενημέρωση των υποκειμένων. Δεδομένου, ωστόσο, ότι στις 28/1/2014 δημοσιεύτηκε στο ΦΕΚ 773/Τεύχος ΑΕ & ΕΠΕ η απόσχιση και απορρόφηση του κλάδου επιχειρηματικής και πιστοληπτικής πληροφόρησης της εταιρείας από την εταιρεία με τον διακριτικό τίτλο INFOBANK ΑΕ, η εταιρεία δεν ενεργεί πλέον ως υπεύθυνος επεξεργασίας για την συγκεκριμένη επεξεργασία.

Συμπληρωματικά, αναφορικά με τη λειτουργία του συστήματος βιντεοεπιτήρησης, η εταιρεία παραδέχθηκε την εγκατάσταση και λειτουργία του στα γραφεία που χρησιμοποιούσε πριν από τη μεταβολή της έδρας της, για σκοπούς προστασίας της βάσης δεδομένων της και την αποτροπή ή διαπίστωση κάποιας παράνομης, κακόβουλης ή αθέμιτης πρόσβασης σε αυτήν, σύστημα το οποίο είχε ήδη γνωστοποιηθεί στην Αρχή (με την υπ. αρ. πρωτ. ΓΝ/ΕΙΣ/1327/17-11-2010). Το σύστημα

βιντεοεπιτήρησης, ανέφερε η εταιρεία, λειτουργούσε μόνο εκτός ωρών εργασίας.

Για την καταγγελία περί αποστολής διαφημιστικού μηνύματος ηλεκτρονικού ταχυδρομείου σε παραλήπτη χωρίς την προηγούμενη συγκατάθεσή του, η εταιρεία δήλωσε ότι η εν λόγω ηλεκτρονική διεύθυνση (e-mail) του καταγγέλλοντος δεν υποδηλώνει προσωπική διεύθυνση φυσικού προσώπου, αλλά εταιρικό e-mail επικοινωνίας. Τέλος, ισχυρίζεται ότι η αποστολή δεν έγινε ούτε ζητήθηκε από την εταιρεία.

Η Αρχή, μετά από εξέταση όλων των στοιχείων του φακέλου και αναφορά στα διαμειφθέντα στη συνεδρίαση της 26.03.2014, αφού άκουσε τους εισηγητές και τις διευκρινίσεις των βοηθών εισηγητών, οι οποίοι στη συνέχεια αποχώρησαν, και κατόπιν διεξοδικής συζήτησης,

ΣΚΕΦΤΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ

1. Στο άρθρο 2 στοιχ. α', γ', ζ', η' και ι' του ν. 2472/1997, όπως ισχύει, ορίζονται οι έννοιες των «απλών» δεδομένων, του υποκειμένου αυτών, του υπεύθυνου επεξεργασίας, του εκτελούντος την επεξεργασία και του αποδέκτη αντίστοιχα. Ακολούθως, στο άρθρο 4 του ίδιου νόμου ορίζονται οι βασικές αρχές της επεξεργασίας, ενώ στο άρθρο 5 του ίδιου νόμου ορίζονται οι επιμέρους προϋποθέσεις για τη νομιμότητά της. Περαιτέρω, στο άρθρο 6 του ίδιου νόμου προβλέπεται η υποχρέωση του υπεύθυνου επεξεργασίας να γνωστοποιήσει εγγράφως στην Αρχή τη σύσταση και λειτουργία αρχείου ή την έναρξη της επεξεργασίας, καθώς και κάθε μεταβολή των στοιχείων που αναφέρονται στην παρ. 2 του ίδιου άρθρου χωρίς καθυστέρηση. Στα στοιχεία αυτά περιλαμβάνονται και οι αποδέκτες ή οι κατηγορίες αποδεκτών στους οποίους ο υπεύθυνος επεξεργασίας ανακοινώνει ή ενδέχεται να ανακοινώνει τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα.
2. Σύμφωνα με την κανονιστική απόφαση 26/2004 της Αρχής (ΦΕΚ Β' 684/2004, πρώην υπ' αριθμ. 050/20.01.2000), η οποία θέτει τους όρους για την νόμιμη επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα για τους σκοπούς της άμεσης εμπορίας ή διαφήμισης και της διαπίστωσης πιστοληπτικής ικανότητας, «*Η εξ επαγγέλματος συλλογή πληροφοριών για τα υπό 1 δεδομένα χωρίς τη συγκατάθεση του υποκειμένου είναι νόμιμη με βάση την εξαίρεση του άρθρου 5 παρ. 2 εδ. ε' του Ν.2472/97 γιατί πρώτον είναι απολύτως αναγκαία για την ικανοποίηση του εννόμου συμφέροντος το οποίο επιδιώκει ο υπεύθυνος επεξεργασίας και ο τρίτος αποδέκτης των δεδομένων. Το συγκεκριμένο έννομο συμφέρον συνίσταται στην άσκηση*

του δικαιώματος οικονομικής ελευθερίας με βάση πληροφορίες που εξασφαλίζουν την εμπορική πίστη, την αξιοπιστία και την ασφάλεια των συναλλαγών. Είναι εύλογο ότι χωρίς τη δυνατότητα πρόσβασης σε ορθές και επίκαιρες πληροφορίες, οι οποίες αφορούν την πιστοληπτική ικανότητα των συναλλασσόμενων η ικανοποίηση του εν λόγω εννόμου συμφέροντος δυσχεραίνεται σημαντικά. Δεύτερον το συγκεκριμένο έννομο συμφέρον υπερέχει προφανώς των συμφερόντων των υποκειμένων που δεν θίγονται ουσιωδώς και πάντως η ικανοποίησή τους δεν θίγει τις θεμελιώδεις ελευθερίες των υποκειμένων.» Τα δεδομένα που οι εταιρείες με σκοπό τη διαπίστωση πιστοληπτικής ικανότητας δικαιούνται να συλλέγουν νόμιμα ενόψει του ως άνω σκοπού είναι τα ακόλουθα:

- α) Αιτήσεις πτωχεύσεων
- β) Αποφάσεις επί αιτήσεων πτωχεύσεων
- γ) Διαταγές πληρωμής
- δ) Προγράμματα πλειστηριασμού ακινήτων
- ε) Προγράμματα πλειστηριασμού κινητών
- στ) Μεταβολές προσωπικών εταιριών
- ζ) Μεταβολές Α.Ε., ΕΠΕ και Κοινοπραξιών
- η) Υποθήκες και προσημειώσεις υποθηκών
- θ) Κατασχέσεις και επιταγές βάσει Ν.Δ. 1923
- ι) Ακάλυπτες επιταγές
- ια) Διαμαρτυρημένες συναλλαγματικές και γραμμάτια εις διαταγήν

Νόμιμες πηγές συλλογής των ως άνω δεδομένων είναι, καταρχήν, οι ακόλουθες:

- Δικαστήρια για τα υπό α), β), γ), δ), ε) και στ).
- Υποθηκοφυλακεία για τα υπό η) και θ).
- Τράπεζες για τα υπό ι) και ια), οι οποίες δύνανται νομίμως να παρέχουν στις εταιρείες διαπίστωσης πιστοληπτικής ικανότητας τις σχετικές πληροφορίες, τις οποίες έχουν οι ίδιες εισαγάγει στο διατραπεζικό σύστημα πληροφοριών της ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ Α.Ε. και όχι αυτές για τις οποίες είναι αποκλειστικοί αποδέκτες (βλ. Αποφάσεις 71/2001 και 186/2014 της Αρχής).

- Άλλες δημόσια προσβάσιμες πηγές (ιδίως για τις μεταβολές προσωπικών και κεφαλαιουχικών εταιρειών), όπως, ενδεικτικά, το Γενικό Εμπορικό Μητρώο του Υπουργείου Ανάπτυξης, η Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων (βλ. και Γνωμοδότηση 1/2011 της Αρχής, ιδίως παρ. 26 και 27 αυτής για τον σκοπό της επαλήθευσης στοιχείων μητρώου) και το Εθνικό Τυπογραφείο (δημοσιεύσεις σε ΦΕΚ).
3. Αναφορικά δε με το χρόνο τήρησης των ως άνω δεδομένων, ισχύουν οι περιορισμοί που έχουν επιβληθεί στην ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ Α.Ε. (βλ. άρθρο 4 παρ. 1 στοιχ. δ' σε συνδυασμό με άρθρο 40 του ν. 3259/2004 για τα αρχεία δεδομένων οικονομικής συμπεριφοράς, όπως ισχύει, καθώς και Αποφάσεις της Αρχής 25/2004 και 26/2004 - Κεφ. Β' παρ. V). Επιπρόσθετα, όσον αφορά στην ενημέρωση των υποκειμένων των δεδομένων, οι εταιρείες διαπίστωσης πιστοληπτικής ικανότητας οφείλουν να ενημερώνουν ατομικά τα υποκείμενα βάσει του άρθρου 11 του ν. 2472/1997 μετά τη συλλογή και πριν από κάθε διαβίβαση των δεδομένων τους (Απόφαση 26/2004 της Αρχής, παρ. Β-Ι στοιχ. 2). Ομοίως η Αρχή, με μεταγενέστερη απόφασή της (Απόφαση 193/2012 της Αρχής), απέρριψε αιτήματα εταιρειών διαπίστωσης πιστοληπτικής ικανότητας για ενημέρωση των υποκειμένων δια του τύπου κρίνοντας ότι η κανονιστική απόφαση 26/2004 της Αρχής αποτελεί ειδική ρύθμιση σε σχέση με την κανονιστική πράξη 1/1999 της Αρχής για την ενημέρωση των υποκειμένων των δεδομένων κατ' άρθρο 11 ν. 2472/1997, υπό την έννοια ότι στις περιπτώσεις των εταιρειών διαπίστωσης πιστοληπτικής ικανότητας δεν πρέπει να ισχύσει η εξαίρεση της ενημέρωσης δια του τύπου που προβλέπεται στα άρθρα 3 παρ. 3 εδ. β' και 5 παρ. 2 εδ. β' της κανονιστικής πράξης 1/1999 της Αρχής. Αιτία της διαφοροποίησης αυτής αποτελεί, όπως κρίθηκε με την Απόφαση 193/2012 της Αρχής, η διαφορά κατά τον κύριο σκοπό και την ευρύτητα των αποδεκτών των δεδομένων μεταξύ των εταιρειών διαπίστωσης πιστοληπτικής ικανότητας και της Τειρεσίας Α.Ε.
 4. Στο άρθρο 10 του ίδιου νόμου ορίζονται οι υποχρεώσεις του υπεύθυνου επεξεργασίας και του εκτελούντος την επεξεργασία σχετικά με το απόρρητο και την ασφάλεια της επεξεργασίας, από όπου προκύπτει ρητά ότι ουσιώδες στοιχείο της νόμιμης επεξεργασίας είναι η λήψη των κατάλληλων μέτρων ασφάλειας και ο έλεγχος αυτών από τον υπεύθυνο επεξεργασίας. Τα μέτρα ασφάλειας πρέπει α) να διασφαλίζουν ότι τα δεδομένα χρησιμοποιούνται μόνον για τον εκάστοτε επιδιωκόμενο σκοπό και β) να εξασφαλίζουν επίπεδο ασφαλείας ανάλογο προς τους κινδύνους που συνεπάγεται η επεξεργασία και η φύση

των δεδομένων που είναι αντικείμενο της επεξεργασίας.

5. Επίσης, στα άρθρα 11, 12 και 13 του ίδιου νόμου κατοχυρώνονται αντίστοιχα τα δικαιώματα ενημέρωσης, πρόσβασης και αντίρρησης των υποκειμένων των δεδομένων. Σύμφωνα δε με την κανονιστική απόφαση 26/2004 της Αρχής (ΦΕΚ Β' 684/2004, πρώην υπ' αριθμ. 050/20.01.2000), η οποία θέτει τους όρους για την νόμιμη επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα για τους σκοπούς της άμεσης εμπορίας ή διαφήμισης και της διαπίστωσης πιστοληπτικής ικανότητας, *«μετά τη συλλογή των δεδομένων και πριν από κάθε διαβίβαση, ο υπεύθυνος επεξεργασίας υποχρεούται να ενημερώσει ατομικά τα υποκείμενα βάσει του άρθρου 11 ν. 2472/97, ώστε να ασκήσουν τα δικαιώματα πρόσβασης και αντίρρησης σύμφωνα με τα άρθρα 12 και 13 του ανωτέρω νόμου»*. Ομοίως η υπ' αριθμ. 193/2012 Απόφαση της Αρχής έκρινε ότι η κανονιστική απόφαση 26/2004 της Αρχής αποτελεί ειδική ρύθμιση σε σχέση με την κανονιστική πράξη 1/1999 της Αρχής για την ενημέρωση των υποκειμένων των δεδομένων κατ' άρθρο 11 ν. 2472/1997, στην οποία προβλέπεται η δυνατότητα ενημέρωσης δια του τύπου, υπό την έννοια ότι στις περιπτώσεις των εταιρειών πιστοληπτικής ικανότητας κρίθηκε από την Αρχή με την κανονιστική απόφαση 26/2004 ότι δεν πρέπει να ισχύσει γι' αυτές η εξαίρεση της ενημέρωσης δια του τύπου και για το λόγο αυτό αποφασίστηκε να υποχρεωθούν οι εταιρείες αυτές να ενημερώνουν ατομικά τα υποκείμενα μετά τη συλλογή των δεδομένων και πριν από κάθε διαβίβαση (υπό Β Ι 2 της Κανονιστικής Πράξης 1/1999). Αιτία της διαφοροποίησης αυτής αποτελεί, όπως έκρινε η υπ' αριθμ. 193/2012 Απόφαση της Αρχής, η διαφορά κατά τον κύριο σκοπό και την ευρύτητα των αποδεκτών των δεδομένων μεταξύ των εταιρειών πιστοληπτικής ικανότητας και της Τειρεσίας ΑΕ.
6. Το ζήτημα της χρήσης συστημάτων βιντεοεπιτήρησης για το σκοπό της προστασίας προσώπων και αγαθών ρυθμίζεται στην υπ' αριθ. 1/2011 Οδηγία. Σύμφωνα με το άρθρο 7 της με αριθμ. 1/2011 Οδηγίας, το σύστημα δεν θα πρέπει να χρησιμοποιείται για την επιτήρηση των εργαζομένων εντός των χώρων εργασίας, εκτός από ειδικές εξαιρετικές περιπτώσεις όπου αυτό δικαιολογείται από τη φύση και τις συνθήκες εργασίας και είναι απαραίτητο για την προστασία της υγείας και της ασφάλειας των εργαζομένων ή την προστασία κρίσιμων χώρων εργασίας (π.χ. στρατιωτικά εργοστάσια, τράπεζες, εγκαταστάσεις υψηλού κινδύνου). Για παράδειγμα, σε έναν τυπικό χώρο γραφείων επιχείρησης, η βιντεοεπιτήρηση πρέπει να περιορίζεται σε χώρους εισόδου και εξόδου, χωρίς να επιτηρούνται συγκεκριμένες αίθουσες γραφείων ή διάδρομοι. Εξαίρεση μπορεί να

αποτελούν συγκεκριμένοι χώροι, όπως ταμεία ή χώροι με χρηματοκιβώτια, ηλεκτρομηχανολογικό εξοπλισμό κλπ., υπό τον όρο ότι οι κάμερες εστιάζουν στο αγαθό που προστατεύουν κι όχι στους χώρους των εργαζομένων.

7. Σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 11 του ν. 3471/2006 για την προστασία των προσωπικών δεδομένων στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες «η χρησιμοποίηση αυτόματων συστημάτων κλήσης, ιδίως με χρήση συσκευών τηλεομοιοτυπίας (φαξ) ή ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, και γενικότερα η πραγματοποίηση μη ζητηθεισών επικοινωνιών με οποιοδήποτε μέσο ηλεκτρονικής επικοινωνίας χωρίς ανθρώπινη παρέμβαση, για σκοπούς απευθείας εμπορικής προώθησης προϊόντων ή υπηρεσιών και για κάθε είδους διαφημιστικούς σκοπούς, επιτρέπεται μόνο αν ο συνδρομητής συγκατατεθεί εκ των προτέρων ρητώς». Η Αρχή με την Οδηγία 2/2011 για την ηλεκτρονική συγκατάθεση περιγράφει αναλυτικά τις προϋποθέσεις και τους τρόπους νόμιμης λήψης της συγκατάθεσης με ηλεκτρονικά μέσα για τους σκοπούς της ανωτέρω διάταξης. Μοναδική εξαίρεση στην υποχρέωση λήψης προηγούμενης συγκατάθεσης αποτελεί, σύμφωνα με την παρ. 3 του ίδιου άρθρου, η περίπτωση κατά την οποία τα στοιχεία επαφής ηλεκτρονικού ταχυδρομείου αποκτήθηκαν νομίμως, στο πλαίσιο της πώλησης προϊόντων ή υπηρεσιών ή άλλης συναλλαγής και χρησιμοποιούνται για την απευθείας προώθηση παρόμοιων προϊόντων ή υπηρεσιών του προμηθευτή ή για την εξυπηρέτηση παρόμοιων σκοπών και υπό τις λοιπές προϋποθέσεις που θέτει η συγκεκριμένη παράγραφος. Επισημαίνεται ότι τα παραπάνω, σύμφωνα με την παρ. 7 του άρθρου 11 ν. 3471/2006, ισχύουν και για παραλήπτες μηνυμάτων ηλεκτρονικού ταχυδρομείου που είναι νομικά πρόσωπα.

Στην υπό κρίση περίπτωση:

Αναφορικά με το πρώτο εύρημα (*Επεξεργασία δεδομένων τα οποία δεν ανήκουν στην κατηγορία δεδομένων της απόφασης 26/2004 και δεν μπορούν να προέλθουν από δημόσια προσβάσιμες πηγές, χωρίς τη συγκατάθεση των υποκειμένων*), η εταιρεία έχει προβεί σε γνωστοποίηση τήρησης αρχείου(ΓΝ/ΕΙΣ/879/27.11.2006) και έχει εκπονήσει Κανονισμό Εσωτερικής Λειτουργίας και πολιτική ασφαλείας αναφορικά με τα προσωπικά δεδομένα φυσικών προσώπων, ιδίως ελεύθερων επαγγελματιών και μετόχων προσωπικών εταιριών και ατομικών επιχειρήσεων τα οποία δικαιούται να συλλέγει και να επεξεργάζεται ως υπεύθυνος επεξεργασίας υπό τους όρους και προϋποθέσεως της υπ' αρ. 26/2004 απόφασης της Αρχής σχετικά με την επεξεργασία δεδομένων από εταιρείες διαπίστωσης πιστοληπτικής ικανότητας.

Τα δεδομένα σχετικά με στέρηση καρνέ επιταγών υπόκεινται στην έννοια του δυσμενούς δεδομένου υπό την ονομασία «σφράγιση ακάλυπτων επιταγών» που περιλαμβάνεται στην απόφαση 26/2004 της Αρχής μεταξύ των δεδομένων των οποίων η επεξεργασία είναι επιτρεπτή. Ωστόσο, τα εν λόγω δεδομένα δεν περιέχονται σε δημόσια προσβάσιμα βιβλία και πηγές από όπου η εταιρεία συλλέγει στοιχεία (βλ. και Πόρισμα). Τέτοιου είδους στοιχεία τηρούνται από τις τράπεζες, με τις οποίες όμως η εταιρεία δεν απεδείχθη ότι έχει συνάψει σχετικές συμβάσεις ώστε να τα λαμβάνει και να τα επεξεργάζεται ως υπεύθυνος επεξεργασίας, όπως προβλέπει η απόφαση 71/2001 της Αρχής, η οποία επιτρέπει στις τράπεζες την εν λόγω διαβίβαση, εφόσον υπάρχει σχετική σύμβαση και, στην περίπτωση αυτή, μόνο για τα δεδομένα που η ίδια η τράπεζα τηρεί στο αρχείο της και όχι για αυτά που λαμβάνει μέσω του διατραπεζικού συστήματος. Περαιτέρω, η εταιρεία δεν νομιμοποιείται να επεξεργάζεται στοιχεία λευκής λίστας, («ευμενή δεδομένα»), όπως αυτά που ευρέθησαν στη βάση της σχετικά με εξοφλήσεις και υπόλοιπα δανείων καρτών, σε καθυστέρηση, τακτοποίηση κλπ., η επεξεργασία των οποίων υπόκειται στις διατάξεις του άρθρου 40 του ν. 3259/2004 (όπου προβλέπεται η διαβίβαση αυτών των δεδομένων από τις τράπεζες μόνο προς το διατραπεζικό αρχείο οικονομικής συμπεριφοράς της ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ ΑΕ, η δε πρόσβαση των πιστωτικών και χρηματοδοτικών ιδρυμάτων στα ως άνω δεδομένα επιτρέπεται μόνο κατά τους όρους και προϋποθέσεις του ν. 2472/1997).

Επιπλέον, δεν απεδείχθη ο ισχυρισμός της εταιρείας ότι τα κρίσιμα στοιχεία της είχαν χορηγηθεί υπό την ιδιότητα του εκτελούντος την επεξεργασία στο πλαίσιο ανάθεσης έργου από τράπεζες, με εξαίρεση τα δεδομένα σχετικά με τη στέρηση καρνέ επιταγών, τα οποία, όπως αναφέρει η Πανελλήνια Τράπεζα, είναι από τα στοιχεία που διαβιβάζει στην εταιρεία για την αξιολόγηση της πιστοληπτικής ικανότητας πελατών της. Ενδεικτικά αναφέρονται ως παραδείγματα οι εξής εγγραφές που ευρέθησαν στη βάση δεδομένων σχετικά με διάφορους ΑΦΜ, οι οποίες δεν μπορεί να έχουν διαβιβαστεί από τράπεζες στην εταιρεία στο πλαίσιο ανάθεσης έργου για την αξιολόγηση της πιστοληπτικής ικανότητας των πελατών τους: α) «Δεν επιθυμεί την μετάδοση δεδομένων μέσω Τειρεσία», αφού η ένδειξη αυτή σκοπό έχει μόνο την δυνατότητα πρόσβασης ή μη των τραπεζών στα αρχεία της ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ ΑΕ β) «τέσσερις κάρτες ευρώ 8500 με υπόλοιπο την 31.8.10 500 ευρώ, δύο στεγαστικά ευρώ 1200000 με υπόλοιπο ευρώ 111666», γ) «ένα στεγαστικό ευρώ 150000 με υπόλοιπο την 31.8.10 ευρώ 117331 και ένα καταναλωτικό ευρώ 25270 με υπόλοιπο ευρώ 10108», δ) «το φυσικό πρόσωπο έχει υπαχθεί σε ρύθμιση. Υπάρχουν ακόμη δύο καταγγελίες πιστωτικών καρτών το 2009 ευρώ 2616 και ένα στεγαστικό ευρώ 144897 όλο σε καθυστέρηση». . Οι συμβάσεις που έχει συνάψει η εταιρεία με τις τράπεζες Alpha Bank και ΕΤΕ δεν αναφέρονται σε τέτοια στοιχεία (βλ. και απαντήσεις της ΕΤΕ και Alpha Bank και σχετική σύμβαση με Alpha Bank,

όρος 3.1.3). Αλλά και στην περίπτωση που θα αποστέλλονταν τέτοια στοιχεία, και ανεξαρτήτως της ύπαρξης συγκατάθεσης των υποκειμένων για την επεξεργασία από την τράπεζα των δεδομένων τους, τα δεδομένα αυτά αποτελούν μέρος του αρχείου της τράπεζας που διαβιβάστηκε στην εταιρεία με συγκεκριμένους όρους χρήσης τους (βλ. σύμβαση εμπιστευτικότητας που αποτελεί παράρτημα της με ημερομηνία 30-6-2011 σύμβασης της τράπεζας Alpha Bank με την εταιρεία Hellastat, καθώς και τη συμφωνία των όρων διαβίβασης δεδομένων της Πανελληνίας Τράπεζας με την Hellastat.). Ωστόσο, η εταιρεία δεν απέδειξε ότι τα στοιχεία διαβιβάστηκαν από τη συγκεκριμένη τράπεζα, ώστε να θεωρηθεί ότι είχε ενεργήσει ως εκτελούσα την επεξεργασία για λογαριασμό της τράπεζας αυτής. Για τους λόγους αυτούς πρέπει να επιβληθεί κύρωση στην Hellastat για παράνομη συλλογή και χρήση δεδομένων κατά παράβαση των άρθρων 4 και 5 του ν. 2472/1997, σε συνδυασμό με την Απόφαση 26/2004 της Αρχής. Η Hellastat έχει πωλήσει από το έτος 2013 τον κλάδο επιχειρηματικής και πιστοληπτικής πληροφόρησης στην εταιρεία με την επωνυμία «INFOBANK Ανώνυμη Εταιρεία Οικονομικής κι Εμπορικής Πληροφόρησης ΑΕ», και δεν ενεργεί πλέον ως υπεύθυνη επεξεργασίας ως προς τη συγκεκριμένη επεξεργασία, ωστόσο η επιβλητέα κύρωση ανάγεται στο χρόνο της παράβασης και του ελέγχου, κατά τον οποίο η Hellastat λειτουργούσε ακόμη ως εταιρεία πιστοληπτικής ενημέρωσης.

Αναφορικά με το δεύτερο εύρημα του πορίσματος (*Στη βάση δεδομένων δεν καταγράφεται η πηγή των δεδομένων που τηρούνται για εταιρείες ή φυσικά πρόσωπα*), διαπιστώνεται ότι δεν υπάρχει πεδίο στους πίνακες της βάσης δεδομένων, το οποίο να περιέχει περιγραφή της πηγής των τηρούμενων δεδομένων, καθώς και διαχωρισμός ποια από αυτά αποτελούν μέρος του αρχείου της εταιρείας που τα τηρεί ως υπεύθυνη επεξεργασίας και ποια της έχουν διαβιβαστεί στο πλαίσιο εκτέλεσης έργου από τράπεζες. Κατ' εφαρμογή του άρθρου 10 του ν. 2472/1997, και δεδομένης της φύσης των τηρουμένων προσωπικών δεδομένων (οικονομικά δεδομένα), θα πρέπει να εφαρμόζεται από τον υπεύθυνο επεξεργασίας διαδικασία διενέργειας εσωτερικών ελέγχων με στόχο τη διαπίστωση της τήρησης των μέτρων αλλά και των επιταγών του άρθρου 4 παρ. 1 στοιχ. α' και γ' του ν. 2472/1997. Η καταγραφή των πηγών των τηρουμένων δεδομένων καθιστά εφικτή και αποτελεσματική τη διενέργεια εσωτερικών ελέγχων αλλά και τη διενέργεια διοικητικών ελέγχων εκ μέρους της Αρχής (άρθρο 19 στοιχ. η) ν. 2472/1997). Επιπροσθέτως, η πρακτική της μη καταγραφής της πηγής των δεδομένων, καθιστά δυσχερή την ορθή άσκηση του δικαιώματος πρόσβασης του υποκειμένου, καθώς τμήμα της πληροφορίας που οφείλει να παρέχει ο υπεύθυνος επεξεργασίας είναι και η πηγή/προέλευση των δεδομένων (βλ. άρθρο 12 παρ. 2 στοιχ. α' του ν. 2472/1997), η οποία θα έπρεπε να καταγράφεται σε κάθε περίπτωση.

Αναφορικά με το τρίτο εύρημα του ελέγχου (*Μη ικανοποιητική διαδικασία άσκησης δικαιώματος ενημέρωσης και πρόσβασης των υποκειμένων*), διαπιστώνεται ότι δεν πραγματοποιείται ατομική ενημέρωση που μπορεί να αποδειχθεί, καθώς τούτο συνομολογείται ρητώς από την ελεγχόμενη εταιρεία με το επιχείρημα ότι η έγγραφη ενημέρωση είναι πρακτικά αδύνατη και συνεπάγεται ιδιαίτερα υψηλό κόστος. Συνεπώς, θα πρέπει να επιβληθεί στην Hellastat κύρωση για παράβαση του άρθρου 11 του ν. 2472/1997 σε συνδυασμό με την παρ. Β-Ι στοιχ. 2 της Κανονιστικής Απόφασης 26/2004 της Αρχής, τουλάχιστον για το διάστημα που μεσολάβησε από την έκδοση της Απόφασης 193/2012, με την οποία ζητήθηκε από τη εταιρεία να παρουσιάσει στην Αρχή πρόσφορο και σαφή τρόπο ατομικής ενημέρωσης των υποκειμένων, μέχρι και τη διενέργεια του ελέγχου, κατά το οποίο η εταιρεία δραστηριοποιείτο ακόμη ως εταιρεία πιστοληπτικής ενημέρωσης.

Αναφορικά με το τέταρτο εύρημα του ελέγχου (*Λειτουργία συστήματος βιντεοεπιτήρησης σε χώρο εργασίας*), διαπιστώνεται ότι κατά το χρόνο διεξαγωγής του ελέγχου, όταν η εταιρεία στεγαζόταν στις επί της Λ.Βουλιαγμένης 18 εγκαταστάσεις της, λειτουργούσε σύστημα βιντεοεπιτήρησης για σκοπούς, σύμφωνα με τους ισχυρισμούς του υπευθύνου επεξεργασίας, προστασίας της βάσης δεδομένων του και την αποτροπή ή διαπίστωση κάποιας παράνομης, κακόβουλης ή αθέμιτης πρόσβασης σε αυτήν. Το σύστημα αυτό, το οποίο ήταν γνωστοποιημένο στην Αρχή (υπ' αρ. πρωτ. ΓΝ/ΕΙΣ/1327/17-11-2010), κατέγραφε την πρόσβαση σε συγκεκριμένες αίθουσες καθώς και εν γένει το χώρο εργασίας, και λάμβανε επίσης εικόνα από την είσοδο του κτιρίου, λειτουργούσε δε, σύμφωνα με τους ισχυρισμούς της υπεύθυνης επεξεργασίας, μετά το πέρας λειτουργίας της επιχείρησης. Σημειώνεται ότι η εταιρεία πλέον δεν στεγάζεται στις εγκαταστάσεις στις οποίες πραγματοποιήθηκε ο επιτόπιος έλεγχος της Αρχής.

Ως προς το πέμπτο εύρημα του ελέγχου (*Αποστολή διαφημιστικού μηνύματος ηλεκτρονικού ταχυδρομείου χωρίς τη συγκατάθεση του παραλήπτη*), διαπιστώθηκαν τα εξής: Ο καταγγέλλων (βλ. υπ' αρ. πρωτ. Γ/ΕΙΣ/2467/3-4-2012 έγγραφο της Αρχής) ισχυρίστηκε ότι δεν είχε ληφθεί προηγουμένως η συγκατάθεσή του, ούτε υπήρξε προηγούμενη συναλλακτική επαφή ή άλλη επαφή επαγγελματικού χαρακτήρα με τον υπεύθυνο επεξεργασίας. Όπως προέκυψε από την ανάλυση της επικεφαλίδας του διαφημιστικού ηλεκτρονικού μηνύματος της καταγγελίας, η αποστολή του εν λόγω μηνύματος πραγματοποιήθηκε από ιστοσελίδα, μέσω της οποίας παρέχεται υπηρεσία μαζικής αποστολής ηλεκτρονικών μηνυμάτων. Παρόλο που κατά τον έλεγχο δεν επιβεβαιώθηκε η συνεργασία της υπεύθυνης επεξεργασίας με την εν λόγω ιστοσελίδα, από το περιεχόμενο του εν λόγω μηνύματος προέκυψε ότι η αποστολή του μηνύματος έγινε για προώθηση των προϊόντων και

υπηρεσιών της εταιρείας. Επίσης, ενδεχομένως το μήνυμα να απεσταλή στο πλαίσιο μαζικής αποστολής. Οι ισχυρισμοί της εταιρείας ότι το e-mail φαίνεται να είναι εταιρικό και όχι προσωπικό, δεν μπορούν να ληφθούν υπόψη, καθώς οι διατάξεις του άρθρου 11 παρ. 7 του ν. 3471 περί μη ζητηθείσας επικοινωνίας ισχύουν και για παραλήπτες μηνυμάτων ηλεκτρονικού ταχυδρομείου που συνιστούν νομικά πρόσωπα.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Η Αρχή Προστασίας Δεδομένων

1. Επιβάλλει στην εταιρεία με την επωνυμία Ελληνική Εταιρεία Στατιστικών και Οικονομικών Πληροφοριών Α.Ε (Hellastat) τις ακόλουθες κυρώσεις:

i. Πρόστιμο ύψους πέντε χιλιάδων (5.000) Ευρώ για παράνομη συλλογή και χρήση δεδομένων κατά παράβαση των άρθρων 4 και 5 του ν. 2472/1997, σε συνδυασμό με την Απόφαση 26/2004 της Αρχής.

ii. Πρόστιμο ύψους τριών χιλιάδων (3.000) Ευρώ για παράβαση του άρθρου 11 του ν. 2472/1997 σε συνδυασμό με την παρ. Β-Ι στοιχ. 2 της Κανονιστικής Απόφασης 26/2004 της Αρχής.

2. Διατάσσει την εταιρεία με την επωνυμία Ελληνική Εταιρεία Στατιστικών και Οικονομικών Πληροφοριών Α.Ε (Hellastat) να καταστρέψει τα προσωπικά δεδομένα και ειδικότερα τα στοιχεία επικοινωνίας φυσικών και νομικών προσώπων που έχει συλλέξει και χρησιμοποιεί για το σκοπό της προώθησης των προϊόντων και των υπηρεσιών, για τα οποία δεν είχε ληφθεί προηγουμένως η σχετική συγκατάθεσή, ούτε υπήρξε προηγούμενη συναλλακτική επαφή ή άλλη επαφή επαγγελματικού χαρακτήρα μαζί της

2. Απευθύνει στην εταιρεία με την επωνυμία Ελληνική Εταιρεία Στατιστικών και Οικονομικών Πληροφοριών Α.Ε (Hellastat) τις ακόλουθες συστάσεις:

i. Να καταγράφει την πηγή προέλευσης των προσωπικών δεδομένων που τηρεί στη βάση δεδομένων της.

ii. Να τηρεί με επιμέλεια τις διατάξεις της υπ' αριθμ. 1/2011 Οδηγίας της Αρχής για το θέμα της «χρήσης συστημάτων βιντεοεπιτήρησης για την προστασία προσώπων και αγαθών», και ειδικά του άρθρου 7 που ρυθμίζει τη λειτουργία συστημάτων βιντεοεπιτήρησης σε χώρους εργασίας.

iii. Να τηρεί με επιμέλεια τις διατάξεις του άρθρου 11 παρ. 1 του ν. 3471/2006 για την προστασία προσωπικών δεδομένων και ιδιωτικής ζωής στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες.

Ο Πρόεδρος

Η Γραμματέας

Πέτρος Χριστόφορος

Ειρήνη Παπαγεωργοπούλου